

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ İSLAM KURUMLARI TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	12.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	1/8

Ders Kodu	Ders Adı	Zorunlu (Z) / Seçmeli (S)	Yıl	Yarı Yıl	Anabilim Dalı
SEC377	İslam Kurumları Tarihi	S	2025-2026	5	İslam Tarihi
Haftalık Ders Saati, Kredi, AKTS		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
		2	0	2	3

GENEL BİLGİLER

Dersin Amacı

İslâm kurumlarının kaynakları, temel nitelikleri ve onu oluşturan maddi ve manevi unsurlar konusunda öğrenciyi bilgilendirmektir.

Dersin İçeriği

İslâm kurumlarıyla ilgili bilgi kaynakları, halifelik, vezirlik, adliye teşkilatı, nakibü'l-eşraflık, şeyhülislâmlık, divanlar, mezalim, iç güvenlik kurumları, hisbe, askeri teşkilatın genel özellikleri ve İslâm devletlerindeki uygulamasına değinilecektir.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

İsmet Kayaoğlu, İslâm Kurumları Tarihi, (Ankara: Doruk Matbaacılık, 1980).
İslâm Kurumlar Tarihi El Kitabı, editör: Eyüp Baş, (Ankara: Grafiker Yayınları, 2013).
Muhammed Hamidullah, İslâm Müesseselerine Giriş, çev: İhsan Süreyya Sırma, (İstanbul: Beyan Yay., 2007).
Kasım Şulul, İbn Haldun'a Göre İslâm Medeniyeti, (Şanlıurfa: Şanlıurfa İlahiyat Vakfı Yayınları, 2008).

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ İSLAM KURUMLARI TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	12.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	2/8
Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri			
Yüz yüze ders tekriri, interaktif ders yapımı, ödev verme, soru-cevap, tartışma ve münazaralar düzenleme yöntemleri ile dersler işlenmektedir.			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar			
Ders konularıyla bağlantılı ek okumalar yapılması.			
Dersi Veren Öğretim Elemanı / Yardımcıları			
Dr. Öğr. Üyesi Sadettin GÜRMAN			
Dersin Verilişi			
Yüz yüze ders anlatımı ve soru-cevap.			

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ İSLAM KURUMLARI TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	12.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	3/8
Hafta	Konu		
1. Hafta	İslâm kurumlarıyla ilgili bilgi kaynakları		
2. Hafta	İslâm kurumlarının temel nitelikleri		
3. Hafta	Hilafet		
4. Hafta	Vezirlik		
5. Hafta	Şeyhu'l-İslâmlık, nakibu'l-eşraflık, imamlık		
6. Hafta	Haciplik ve divanlar		
7. Hafta	Divan ve kurulların görevleri		
Ara Sınav			
8. Hafta	Kadılık, kadi'l-kudatlık		
9. Hafta	Mezalim, hisbe		
10. Hafta	İç güvenlik kurumları: Şurta/polislik		
11. Hafta	Adâlet ve noterlik		
12. Hafta	Ordu ve berid		
13. Hafta	Ribatlar, suğûr, donanma		
14. Hafta	İslâm medeniyetinde şehir ve şehirleri oluşturan maddi ve manevi unsurlar		
Final Sınavı + Bütünleme Sınavı			

DEĞERLENDİRME		
Etkinlik	Adet	Ağırlık (%)
Vize	1	40
Final	1	60
Diğer (Ödev, Sunum, Sözlü, Derse Katılım, Grup Çalışması, vb.)		
Toplam		%100

[illegible]

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ İSLAM KURUMLARI TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	12.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	5/8

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) – PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

	PÖÇ 1	PÖÇ 2	PÖÇ 3	PÖÇ 4	PÖÇ 5	PÖÇ 6	PÖÇ 7	PÖÇ 8	PÖÇ 9	PÖÇ 10	PÖÇ 11	PÖÇ 12	PÖÇ 13	PÖÇ 14	PÖÇ 15	PÖÇ 16	
ÖÇ 1	5	1	5	5	3	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1		
ÖÇ 2	5	1	5	5	3	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1		
ÖÇ 3	5	1	5	5	3	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1		
ÖÇ 4	5	1	5	5	3	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1		
ÖÇ 5	5	1	5	5	3	1	1	1	1	1	2	3	1	1	1		
0 – Katkı Yok			1 – Çok Düşük Düzeyde Katkı			2 – Düşük Düzeyde Katkı			3 – Orta Düzeyde Katkı			4 – Yüksek Düzeyde Katkı			5 – Çok Yüksek Düzeyde Katkı		

[illegible]

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ İSLAM KURUMLARI TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	12.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	7/8

DERS-PROGRAM ÖĞRENİM ÇIKTISI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

PÖÇ1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	Evet X Hayır ☐
PÖÇ3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ6. Türkçe en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	Evet X Hayır ☐
PÖÇ14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	Evet X Hayır ☐

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ İSLAM KURUMLARI TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	12.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	8/8

DERS-PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜT (PÖÖ) İLİŞKİSİ

PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐